

بررسی اثر جاذبه‌های فرهنگی - تاریخی و طبیعی در جذب توریست و پویایی اشتغال در استان سمنان

فرحناز میراج

چکیده

گردشگری اتوریسم، پدیده‌ای است کهن که از دیرزمان در جوامع اسلامی وجود داشته و به تدریج طی مراحل تاریخی مختلف به موضوع علمی و اقتصادی و اجتماعی کنونی رسیده است. برآوردهای شورای جهانی سفر و جهانگردی نشان می‌دهد، که در سال 2002 بالغ بر 702/6 میلیون گردشگر در سطح جهان جابه‌جا شده‌اند، که درآمدی بالغ بر 474/2 میلیارد دلار تولید شده است. این رقم معادل 4/5 درصد از کل ارزش تولید ناخالص داخلی GDP است. ایران در بین 127 کشور جهان که دارای جاذبه‌های توریستی اند، در ردیف دهم قرار دارد، ولی از جهت کسب درآمد در رتبه‌ی 97 قرار دارد. استان سمنان نیز

همانند کشور سهم ناچیزی از درآمدهای گردشگری را به خود اختصاص می‌دهد و این در شرایطی است که استان سمنان از ظرفیت‌های شناخته شده و ناشناخته‌ی فراوانی در عرصه‌ی گردشگری ملی و بین‌المللی برخوردار است.

در این مقاله سعی شده است، تا با شناساندن جاذبه‌های گردشگری استان به نقش این جاذبه‌ها در فرهنگ و تاثیر آن بر پویایی و اشتغال منطقه و جذب گردشگر پرداخته شود.

واژگان کلیدی: توریسم، اشتغال، سرمایه‌گذاری، درآمد

مقدمه:

در شرایطی که قرن بیستم به پایان رسیده است، هنوز توسعه‌ی برخی استان‌ها با مسایل و چالش‌های متعددی مواجه است؛ چرا که، راهبردهای گذشته در زمینه‌ی توسعه‌ی نواحی، موفقیت‌آمیز نبوده و نتوانسته‌اند مسایلی همچون فقر، اشتغال، بهداشت، امنیت غذایی و پایداری محیط زیست را تامین کنند. این راهبردها در توزیع منافع حاصل از رشد و توسعه نیز، موفق نبوده و سبب ایجاد مشکلات متعددی برای نواحی، به خصوص نواحی روستایی شده‌اند.

یکی از راهبردهایی که اخیراً در اغلب کشورهای جهان مورد توجه قرار گرفته، توسعه و گسترش توریسم در نواحی محروم و دارای توانمندی‌های لازم برای گسترش گردشگری، است.

بدیهی است کشورهای که از طبیعت متنوع و قابل ارایه برخوردارند، اقبال بیشتری در جذب و جلب اکوتوریسم و درآمدهای ناشی از آن دارند. کشورهای که در قاره‌ی آسیا، آفریقا و آمریکا بیشتر از سایر کشورها از این موضوع بهره‌مندند، عبارتند از: کنیا، رواندا، نیپال، اکوادور، آمریکا، کانادا، هند، روسیه و چین. این کشورها سالانه میلیون‌ها دلار از محل اکوتوریسم در پارک‌های ملی و مناطق حفاظت شده‌ی خود درآمد ارزی دارند.

کشور ایران نیز به دلیل داشتن تنوع فراوان اقلیمی و زیستی، توان بسیار در جلب اکوتوریسم دارد. اولین گام برای به حرکت درآوردن چرخ اقتصادی اکوتوریسم، شناسایی و معرفی قابلیت‌ها و توانمندی‌های بالقوه‌ی موجود است. تدوین برنامه‌های جامع بهره‌برداری اکوتوریسم از طبیعت و زیستگاه‌ها یکی از امور مهم در گردشگری و توسعه‌ی پایدار است.

برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در سطح این مناطق، می‌تواند با جلب و جذب اکوتوریسم داخلی و خارجی، اقتصاد استان را متحول و دگرگون سازد. البته متأسفانه تاکنون به این امر مهم توجه چندانی نشده و بیشتر به امر حفاظت و بهره‌وری از منابع طبیعی و به ویژه به بهره‌برداری سنتی، مثل چرای دام و ... اکتفا گردیده است. بی شک آماده سازی و ساماندهی این مناطق، می‌تواند استان را به بزرگترین مرکز اکوتوریسم‌پذیر کشور تبدیل نماید. بی‌مناسبت نیست به منظور روشن شدن اهمیت این موضوع به درآمدزایی برخی از کشورهای دارای مناطق حفاظت شده از محل اکوتوریسم در دهه 1980 میلادی اشاره شود. (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان سمنان)

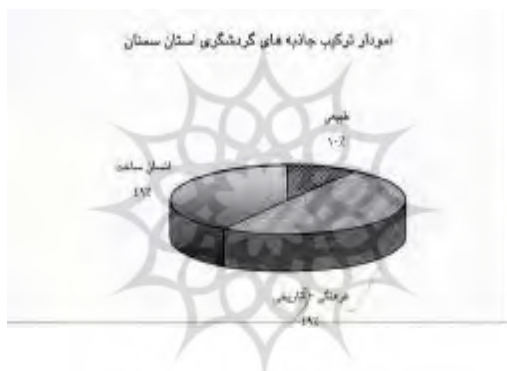
پارک ملی ایالات متحده، مدت‌ها است، که به بزرگترین مرکز جذب توریسم جهان تبدیل شده است به طوری که در سال 1989 میلادی بیش از 270 میلیون نفر بازدید کننده را به سوی خود جلب نموده است. در کشور کانادا پارک‌های ملی در سال بیش از 20 میلیون بازدیدکننده را پذیرا می‌شوند و این در حالی است، که شمار بازدیدکنندگان پارک‌های ایالتی به بیش از 47 میلیون می‌رسد. در کنیا، توریسم بزرگترین عامل جذب ارز خارجی به شمار می‌رود و در سال 1988 ارمغان توریسم برای این کشور 400 میلیون دلار بوده است. بدیهی است با توجه به توانمندی‌های بالقوه‌ی مناطق چهارگانه‌ی محیط زیست استان و با مختصر سرمایه‌گذاری، به راحتی می‌توان پذیرای تعداد قابل توجهی اکوتوریسم داخلی و خارجی شد و درآمدهای ارزی و ریالی فراوانی برای این استان به ارمغان آورد.

1 - پراکندگی و ترکیب جاذبه‌های گردشگری در سطح استان

مطابق بررسی‌های اسنادی و میدانی از سطح استان، مجموعاً 729 جاذبه‌ی گردشگری قابل ذکر است، که از این میان 70 جاذبه (9/6 درصد) در زمره‌ی جاذبه‌های طبیعی، 362 جاذبه‌ی فرهنگی - تاریخی (49/6 درصد) و بقیه جاذبه‌های انسان ساخت است.

ترکیب جاذبه‌های گردشگری استان سمنان

گونه جاذبه	تعداد	درصد
کل	729	100
طبیعی	70	9/6
فرهنگی - تاریخی	362	49/6
انسان ساخت	297	40/8

از مجموع جاذبه‌های موجود در استان، 30/8 درصد در شهرستان سمنان و بقیه در سایر شهرستانها توزیع شده‌اند.

توزیع جاذبه‌های گردشگری استان به تفکیک شهرستان

شهرستان	کل		طبیعی		تاریخی - فرهنگی		انسان ساخت	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
کل	729	100	70	100	362	100	297	100
سمنان	225	30/8	7	10	139	38/3	79	26/6
شاهرود	215	29/4	27	39	84	23/2	104	35/1
دامغان	162	22/2	27	39	71	19/6	64	21/5
گرمسار	127	17/6	9	12	68	18/9	50	16/8

جاذبه‌های طبیعی استان، شامل ذخیره‌گاه‌های زیست کره، مناطق حفاظت شده، شکارگاه‌ها، غارها و مناطق طبیعی شناخته شده برای گردشگری، نظیر جنگل ابر و غیره است.

جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی نیز به نهادهای مادی فرهنگ و تمدن و نهادهای معنوی آن باز می‌گردد، که در جداول انتهایی این مبحث به طور مبسوط معرفی شده‌اند. در باب جاذبه‌های انسان‌ساخت، توضیح این نکته را لازم می‌داند که این جاذبه‌ها در 3 گروه ذیل طبقه‌بندی شده است:

1- اماکن نمایشی شامل سینماها، تئاترها و موزه‌ها؛

2- اماکن ورزشی - فرهنگی شامل باشگاه‌های ورزشی، مجتمع‌های فرهنگی ورزشی، استخرها، زمین‌های ورزشی، اردوگاه‌های پرورشی، مجتمع‌های فرهنگی، مراکز آموزشی فرهنگی و مراکز پژوهشی فرهنگی؛

3- فروشگاه‌های عرضه‌ی محصولات فرهنگی، شامل کتاب‌فروشی‌ها، فروشگاه‌های فرآورده‌های صوتی، فروشگاه عرضه‌ی محصولات فرهنگی و روزنامه‌فروشی‌ها.

براساس اطلاعات واصله، تعداد 297 واحد جاذبه‌های انسان‌ساخت با صورتبندی یاد شده وجود دارد که گروه‌بندی آن‌ها به تفکیک شهرستان‌ها به شرح جدول ذیل می‌باشد:

توزیع جاذبه‌های انسان ساخت به تفکیک شهرستانهای استان سمنان

گرمسار		دامغان		شاهرود		سمنان		کل		شهرستان
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	گونه
100	50	100	64	100	104	100	79	100	297	کل
6	4	7/9	5	3/9	4	10/1	8	7/1	21	اماکن نمایشی
46	23	59/3	38	50	52	63/3	50	54/8	163	اماکن ورزشی - فرهنگی
46	23	32/8	21	46/1	48	26/6	21	38/1	113	فروشگاههای محصولات فرهنگی

همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، از مجموع جاذبه‌های انسان ساخت در سطح استان، حدود 5 درصد اماکن ورزشی فرهنگی است، که عملکرد این‌گونه جاذبه‌ها و سایر جاذبه‌های انسان ساخت همگی در سطح محلی / استانی است.

تحلیل سطح عملکرد جاذبه‌های وجود گردشگری استان، نشان می‌دهد که بالاترین میزان مربوط به عملکرد در سطح محلی / استانی است (91/3 درصد). همان‌گونه که ذکر شد کلیه جاذبه‌های انسان ساخت و اکثریت جاذبه‌های طبیعی (به ویژه غار) مورد توجه گردشگران محلی است و معدود منابع گردشگری طبیعی وجود دارند که در عرصه ملی و بعضاً در عرصه بین‌المللی حایز توجه هستند. اگرچه این‌گونه جاذبه‌ها از نظر تعداد، معدودند، لیکن به لحاظ اهمیت، ارزش فراوانی دارند. از آن جمله می‌توان به ذخیره‌گاه زیست کره‌ی توران و کویر و همچنین منطقه‌ی خوش بیلاق و پرور و اماکنی همچون بازار سمنان، شه میرزاد، مسجد تاریخانه و غیره اشاره نمود:

توزیع جاذبه‌های گردشگری استان بر حسب حیطه عملکرد

بین‌المللی		ملی / منطقه‌ای		محلی / استانی		کل		سطح عملکرد
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	گونه
1/9	13	6/8	50	91/3	666	100	729	کل
5/8	4	30	21	64/2	45	100	70	طبیعی
2/4	9	8/1	29	89/5	324	100	362	فرهنگی - تاریخی
-	-	-	-	100	297	100	297	انسان ساخت

2- روند توریسم در استان

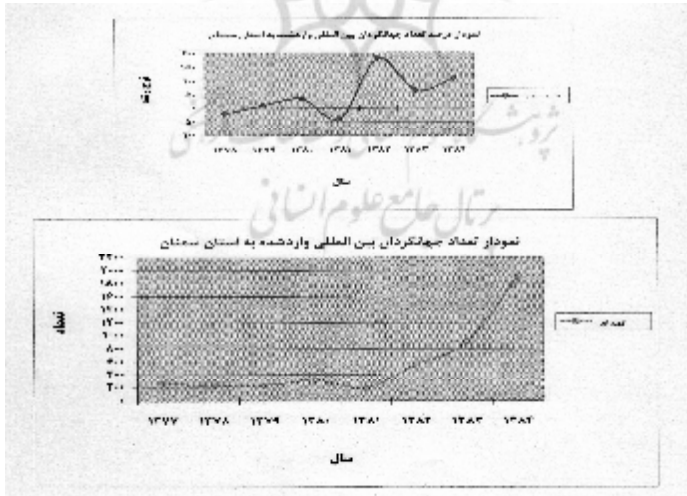
استان سمنان نیز با وجود منابع و امکانات مختلف در سال 1384 تنها 2207 نفر گردشگر خارجی را جذب کرده است. جدول زیر تعداد گردشگران خارجی وارد شده در استان طی دوره 84 - 1377 را نشان می دهد.

تعداد جهانگردان بین المللی وارد شده به استان

سال	تعداد (نفر)	نرخ رشد (درصد)
1377	268	-
1378	216	-19
1379	236	9
*1380	315	33
1381	195	-38
1382	555	180
1383	913	64
1384	1915	109

منبع سالنامه آماری استان، سال 1381

* مآخذ سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان

همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌گردد، در طی این دوره در سال 1380 بیشترین گردشگر وارد استان شده است، که با وقوع حوادث مختلف، همچون حادثه‌ی 11 سپتامبر و رکود شدید صنعت گردشگری در سطح جهان، تعدا گردشگر وارد شده به استان به شدت کاهش یافته است. و سپس از سال 82 به بعد ما روند رشد را مشاهده می‌کنیم و علت آن طبق گزارش‌های اداره‌ی کل میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان، این‌گونه می‌زبان بودن استان سمنان در ارتباط با تورهای ورزشی و افزایش فعالیت تورهای دفاتر جهانگردی عنوان گردید.

بیشترین مقدار پراکندگی ورود گردشگران خارجی به استان در فروردین و اردیبهشت است، که این می‌تواند نشانگر آن باشد، که اکثر گردشگران خارجی وارد شده به استان به منظور دیدار دوستان و آشنایان و گذراندن تعطیلات نوروزی در استان وارد استان شده‌اند.

تعداد گردشگران وارد شده به استان به تفکیک ماههای سال (نفر)

ماه	1380	1381	1382	1383	*1384
فروردین	51	53	25	43	71
اردیبهشت	35	24	28	211	299
خرداد	28	17	43	117	79
تیر	40	8	44	56	161
مرداد	28	11	69	10	130
شهریور	16	12	64	58	153
مهر	42	21	95	73	184
آبان	11	18	75	122	187
آذر	12	11	20	74	248
دی	14	1	31	63	109
بهمن	26	8	35	65	189
اسفند	12	11	20	21	105
جمع کل	315	195	555	913	1915

منبع سالنامه آماری استان سمنان، 1381

* سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان

3 - سرمایه‌گذاری و اشتغال در برنامه‌ی چهارم (88 - 84) توسعه به تفکیک بخش‌های

اقتصادی

براساس پیش‌بینی‌های موجود در چشم‌انداز جمعیت، اشتغال و سرمایه‌گذاری استان سمنان در کل برنامه‌ی چهارم، میزان سرمایه‌گذاری از محل (منابع بانکی، منابع داخلی، شرکت‌های دولتی، سرمایه‌بخش غیر دولتی) در بخش‌های مختلف اقتصادی به شرح جدول ذیل آمده است.

سرمایه‌گذاری و اشتغال در برنامه‌ی چهارم (88 - 84) توسعه‌ی استان سمنان به تفکیک بخش‌های اقتصادی

میلیون ریال، نفر، به قیمت ثابت سال 1381

سرمایه‌گذاری به ازای هر شغل جدید میلیون ریال	درصد اشتغال	اشتغال جدید طی دوره برنامه (نفر)	سرمایه‌گذاری از محل منابع بانکی داخلی شرکت‌های دولتی - سرمایه‌بخش غیر دولتی و دولتی						بخش	سال‌های برنامه	
			درصد نسبت به کل	رشد سرمایه‌گذاری (درصد)	جمع برنامه	1388	1387	1386			1385
230	10/6	10440	7/7	13/5	2401263	608865	536445	472639	416422	366892	کشاورزی
350	25/6	25149	28/2	17/1	8802198	2354889	2011007	1717342	1466560	1252400	صنعت و معدن
130	18/184/3	17936	7/5	12/1	2331708	578449	516012	460314	410628	366305	ساختمان
270	14/7	18100	15/8	11/9	4887181	1208573	1080048	965191	862548	770821	بازرگانی، رستوران و هتل‌داری
580	0/5	14480	27/2	1/7	8398529	1736807	1707775	1679229	1651159	1623559	خدمات عمومی و اجتماعی
859	0/4	494	1/3	2/2	424240	87265	82180	90448	84459	79888	نفت و گاز
34/89	4/8	352	3/9	8/8	1228229	289295	268644	238365	225217	206708	آب و برق
295	97/6	4746	7/6	4/4	2351000	515400	484400	467400	450400	433400	ارتباطات
-		91697	-	9/7	30824348	7379543	6686511	6090928	5567393	5099973	جمع

نیروی انسانی دولت از این قیمت کسر شده است.

مأخذ: سند توسعه اشتغال استان سمنان - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی 1384

پیش‌بینی مجموع سرمایه‌گذاری مورد نیاز در برنامه‌ی چهارم توسعه، به تفکیک بخش 88-1384

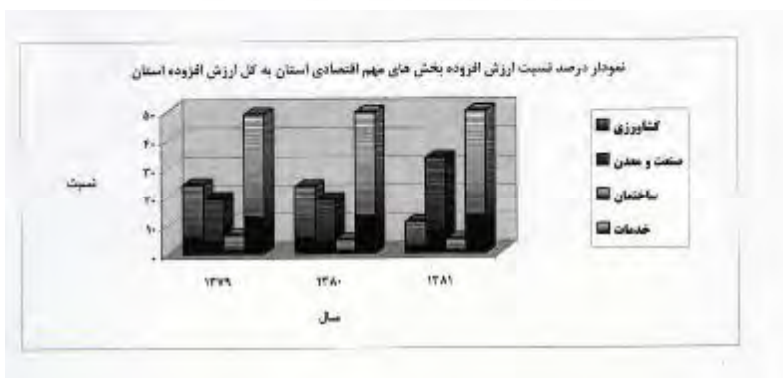
عنوان	بخش برنامه	جمع	کشاورزی	بافت و گاز	صنعت و معدن	آب و برق	ساخت‌ها	بازرگانی و وسپوران	حمل و نقل و انبارداری	ارتباطات	مستلزمات حرفه‌ای و تخصصی	خدمات هوسات پراکنش و مالی	خدمات عمومی و رفاهی، شخصی خانگی
کشور		2128985	83560	119847	123220	23666	18043	255681	40088	101121	460213	118753	
استان		14737	1133	10	3689	698	19	1011	3954	744	2339	960	

ماخذ: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان سمنان

وضعیت ارزش افزوده‌ی بخش‌های مهم اقتصادی استان در مقایسه با کل کشور 81-1379

سال برنامه بخش	1379		1380		1381	
	کشور	استان	کشور	استان	کشور	استان
کشاورزی	75102/9	1169/4	82723/6	1360/3	106136	1458/7
صنعت و معدن	225788/8	930	241623/9	1092/4	328960/2	1232/7
ساخت‌ها	28257/7	304/8	34956	387/5	47039/1	739/5
خدمات	309477/2	2351/1	376846/1	2861/1	490205/8	3628/3
مجموع ناخالص داخلی GDP-GDRP	645255/7	4818/9	745535/6	5799/9	986268/2	7187/4
سهم استان درصد GDP	100	0/7	100	0/7	100	0/7

ماخذ: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان سمنان، حساب‌های منطقه‌ای استان سمنان 81-1379

4 - میزان سرمایه‌گذاری لازم برای ایجاد اشتغال به تفکیک بخشهای اقتصادی

براساس چشم‌انداز جمعیت، اشتغال، سرمایه‌گذاری و آموزش‌های مورد نیاز و بازار کار در برنامه‌ی چهارم توسعه، میانگین سرمایه‌گذاری لازم برای ایجاد اشتغال برای هر شغل جدید در استان 312 میلیون ریال برآورد گردیده است.

با توجه به این که تعداد بیکاران در شهرستان سمنان در سال 1384، 3848 نفر است میانگین کل اعتبار مورد نیاز برای 1200576 میلیون ریال برآورد می‌گردد.

البته باید عنوان کرد، که میزان سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف اقتصادی برای هر شغل یکسان نیست و کل اعتبار مورد نیاز برای 3848 نفر بیکار در بخش‌های مختلف اقتصادی عبارت است از کل اعتبارات بخش‌های کشاورزی 885040، صنعت و معدن 1346800، ساختمان 500240، بازرگانی و رستوران و هتلداری 1038960، و خدمات عمومی و اجتماعی 2231840 و میلیون ریال است.

میزان سرمایه‌گذاری لازم برای ایجاد اشتغال به تفکیک بخشهای مهم اقتصادی میلیون ریال

بخش‌های مهم اقتصادی	سرمایه‌گذاری به ازای هر شغل جدید	تعداد بیکاران در شهرستان سمنان	کل سرمایه‌گذاری مورد نیاز
کشاورزی	230	3848	885040
صنعت و معدن	350	3848	1346800
ساختمان	130	3848	500240
بازرگانی - رستوران و هتلداری	270	3848	1038960
خدمات عمومی و اجتماعی	580	3848	2231840
میانگین	312	3848	1200576

ماخذ: سند توسعه اشتغال استان سمنان - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

5 - وضع موجود و پیش‌بینی چشم‌انداز گردشگران ورودی به استان

استان سمنان، همانند کشور، سهم ناچیزی از درآمدهای گردشگری را دارد و با توجه به آمارهای موجود در سال 1384 تعداد گردشگران داخلی وارد شده به استان برابر 51765 نفر و تعداد گردشگران خارجی وارد شده به استان 2207 نفر بوده است. که در مجموع در

سال 1384، 53965 نفر گردشگر وارد استان شده‌اند و از هتل‌های این استان استفاده نموده‌اند. که از این تعداد، شهرستان سمنان 25114 نفر معادل 46/5 درصد از گردشگران را به خود اختصاص داده است. به طوری که از این تعداد 24320 نفر گردشگر داخلی و 794 نفر گردشگر خارجی از هتل‌های این شهرستان استفاده نموده‌اند.

تعداد گردشگران داخلی و خارجی که از هتل‌ها استفاده نموده‌اند - 1384

گردشگر خارجی	گردشگر داخلی	نام هتل یا مهمانسرا	
2207	51765	استان	
12	5155	هتل قدس	شهرستان سمنان
316	4983	مهمانسرای ایرانگردی	
69	2022	مهمانسرای مهدیشهر	

مأخذ: سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان - 1385

براساس سند برنامه‌ی سوم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان سمنان در سال 1379 تعداد توریست وارده به استان 33200 نفر است. همچنین در سال 1380 تعداد گردشگران به استان 36700 نفر می‌رسد.

این درصد رشد، در سال‌های بعد کمتر می‌شود؛ به طوری که در سال 1381 به 7/4 درصد و تعداد 39400 نفر و در سال 1382 با رشد 6/9 درصد به 42100 نفر می‌رسد، که علت آن را ناآرامی‌های سیاسی در خاورمیانه اعلام نموده‌اند. در سال 1383، با افزایش رشد 7/4 درصد تعداد گردشگر به استان وارد شده‌اند و این روند رشد در سال 1384 نیز ادامه داشته به طوری که طبق آمار به دست آمده از سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، تعداد گردشگران وارد شده به استان 539651 نفر اعلام نموده که این رقم نسبت به سال گذشته، رشدی معادل 19/3 درصد را نشان می‌دهد. جدول شماره (32-5) تعداد گردشگران ورودی به استان طی سال‌های 79 تا 84 را با احتساب میزان رشد نشان می‌دهد، و همچنین

جدول شماره (31- 5) تعداد تخت تأسیسات اقامتی استان را از سال 1379 تا 1384 نشان می‌دهد.

تعداد تخت تأسیسات اقامتی

سال	تعداد تخت تأسیسات اقامتی استان
1379	290
1380	304
1381	346
1382	298
1383	286
1384	286

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان - 1385

تعداد گردشگران ورودی به استان

سال	مقدار گردشگران ورودی به استان	نرخ رشد
1379	33200	-
1380	36700	10/5
1381	39400	7/4
1382	42100	6/9
1383	45200	7/4
*1384	53965	19/3

مأخذ: سند برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی استان سمنان 79- 1383

* مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان 1385

با توجه به جدول شماره (32-5) و با نگاه کلی به سال‌های قبل و مقایسه‌ی درصد رشد توریست، می‌توان با در نظر گرفتن ثبات برای سایر شرایط اثرگذار بر این متغیر، میانگین درصد رشد سال‌های قبل را برای برآورد تعداد توریست، تا پایان برنامه‌ی چهارم، که همان 10/3 درصد است را در نظر گرفت. برای پیش بینی تعداد توریست وارده با توجه به این که متوسط رشد تعداد توریست وارده در طول دوره 1379 - 84 معادل 10/3 درصد بوده است، با در نظر گرفتن ثبات در سایر متغیرها با استفاده از مدل زیر به برآورد تعداد توریست در سالهای 1385 تا 1388 پرداخته‌ایم. جدول شماره (33-5) برآورد تعداد توریست را در استان طی برنامه‌ی چهارم توسعه نشان می‌دهد.

برآورد توریست وارده به استان طی برنامه چهارم توسعه

تعداد توریست (نفر)		
سال	تعداد توریست	درصد رشد
1385	59523	10/3%
1386	65654	10/3%
1387	72416	10/3%
1388	79875	10/3%

برای پیش‌بینی تعداد توریست در سال 1385 با رشد 10/3 درصدی تعداد توریست به 59523/3 نفر در سالهای 86 - 87 - 88 به ترتیب 65654/1 ، 72416/4 ، 79875/2 نفر برآورد می‌شود.

6 - برآورد درآمد حاصل از توریست در استان

برآورد درآمد حاصل از صنعت توریست در طول برنامه‌ی چهارم توسعه را می‌توان به شرح ذیل تشریح نمود. با توجه به برآورد توریست در سال 1385 تعداد توریست استان

59523 نفر است. با توجه به نرخ تورم 9/9 درصدی در سال مربوطه درآمد حاصل از هر نفر توریست، 30 هزار ریال در یک شبانه‌روز محاسبه شده است.

حال با توجه به درآمد حاصل از هر نفر توریست، درآمد کل توریسم وارد شده در این سال (1385) 19642/59 میلیون ریال برآورد می‌گردد.

حال با در نظر گرفتن فرض ثبات متوسط تورم (9/9%) در طول برنامه‌ی چهارم، می‌توان درآمد کل حاصل از صنعت توریسم را در سال آخر برنامه‌ی چهارم به شرح جداول ذیل محاسبه نمود.

برآورد درآمد حاصل از هر توریست در طول برنامه چهارم

سال	تورم در طول برنامه (درصد)	درآمد حاصل از هر توریست (میلیون ریال)
1384	14/5	0/3
1385	9/9	0/32
1386	9/9	0/36
1387	9/9	0/39
1388	9/9	0/43

برآورد کل درآمد حاصل از صنعت توریسم در طول برنامه

سال	برآورد تعداد توریست	درآمد حاصل از هر توریست	کل درآمد حاصل از توریست
1384	53965	0/3	16189/5
1385	59523	0/3297	19624/7331
1386	65654	0/3623403	23689/09
1387	72416	0/3982119	28836/91
1388	79875	0/437634	34956/01
جمع کل		123296/2431	

مأخذ: اداره کل میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان - 1385

با توجه به جداول بالا در می‌یابیم در سال 1385 با توجه به ثبوت تورم (9/9 درصدی)، درآمد حاصل از هر توریست 320000 هزار ریال معادل 0/32 میلیون ریال و درآمد کل حاصل از توریست در همین سال 19624/7331 میلیون ریال است. در سال‌های بعد نیز با توجه به این که نرخ تورم ثابت فرض شده است (9/9%) می‌توان درآمد حاصل از هر توریست را برای سال‌های (86 - 87 - 88) به ترتیب (0/36، 0/39، 0/43) میلیون ریال برآورد نمود. همچنین کل درآمد حاصل از توریست را نیز می‌توان در طی سال‌های (86 - 87 - 88) به ترتیب (23689/09، 28836/91، 34956/01) میلیون ریال برآورد کرد، که در مجموع در آخر یا پایان برنامه درآمد کل حاصل از توریست 123296/24 میلیون ریال پیش‌بینی می‌گردد.

7 - وضعیت ایجاد اشتغال با درآمد حاصل از توریست

بر اساس مندرجات برنامه‌ی چهارم توسعه، می‌توان وضعیت ایجاد اشتغال با درآمد حاصل از توریست را در سال 1384 تا 1388 به صورت جدول ذیل برآورد نمود.

وضعیت ایجاد اشتغال با درآمد حاصل از توریست از سال 1384-1388

بخش اقتصادی	کل اعتبارات مورد نیاز	درآمد حاصل از توریست	درصد نسبت درآمد حاصل از توریست به کل اعتبار	تعداد کل بیکاران	تعداد شغلی که می‌توان ایجاد نمود
کشاورزی	885040	123296/24	131/9	3848	536
صنعت و معدن	1346800	123296/24	9/16	3848	352
ساختمان	500240	123296/24	24/66	3848	948
بازرگانی - رستوران - هتل داری	1038960	123296/24	11/87	3848	456
خدمات عمومی - اجتماعی	2231840	123296/24	5/52	3848	212
میانگین	1200576	123296/24	10/26	3848	395

با توجه به جدول بالا در می‌یابیم، که بیشترین شغلی که می‌توان از طریق درآمد توریسم ایجاد نمود 948 شغل است. به طوری که 24/66 درصد کل بیکاران از طریق درآمد

حاصل از توریسم شاغل می شوند. حال با توجه به مطالب بالا، چنانچه بخواهیم کل بیکاران را از طریق درآمد حاصل از توریست شاغل نماییم به 325000 نفر توریست در سال نیازمندیم. از این رو با توجه به این که این استان در مسیر کریدور تهران - مشهد واقع شده است و سالانه طبق آمار سازمان جهانگردی استان سمنان، 12 میلیون زائر از این استان گذر می کند، چنانچه بتوانیم حدوداً 2/7 درصد از کل این مسافران را جذب نماییم می توانیم مشکل بیکاری این استان را رفع کنیم.

منابع و مأخذ:

- 1- سازمان برنامه و بودجه‌ی استان فارس، توریسم، نشریه 16 - 72 پائیز 1372
- 2- رضوانی، علی‌اصغر، جرافیا، صنعت توریسم، انتشارات پیام نور - 1379
- 3- فیض بخش، هوشنگ، صنعت جهانگردی در ایران و جهان، مرکز عالی خدمات جهانگردی و اطلاعات
- 4- سینایی، وحید، گردشگری در ایران، عملکردها و چالش‌ها - دفتر مطالعات فرهنگی مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی - 1382
- 5- گزارش اقتصادی اجتماعی استان سمنان - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان - 1384
- 6- سالنامه‌ی آماری استان سمنان - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان سمنان 1383
- 7- سالنامه‌ی آماری استان سال 1382
- 8- سند برنامه‌ی توسعه استان سمنان 79 - 1383
- 9- سند توسعه‌ی اشتغال استان سمنان - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی - 1384
- 10- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان سمنان - حساب‌های منطقه‌ای استان سمنان 81 - 1379
- 11- سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان سمنان - 1385
- 12- سند برنامه‌ی سوم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی استان سمنان 79 - 1383

1355